

Bouwstenen voor beantwoording vragen antennes en 5G

Dit document is bedoeld als hulpmiddel voor gemeenten bij het beantwoorden van vragen van instellingen en inwoners die zorgen hebben over (5G-)antennes & gezondheid en aanverwante onderwerpen. De teksten zijn bedoeld om naar eigen inzicht aan te vullen en verdeeld over verschillende thema's. Deze bouwstenen voor de beantwoording van vragen zijn gebaseerd op informatie van het [Antennebureau](#) en van het [Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid](#) (KP EMV). Waar relevant wordt verwezen naar specifieke wetgeving.

Versie februari 2021

Antennebureau

Aanhef beantwoording

Beste / Geachte [naam],

Hartelijk dank voor uw [e-mail/brief]. U maakt zich zorgen over 5G [aanvullen concrete vraag/oproep]. Hieronder leest u meer over het landelijke beleid over gezondheid en snelle mobiele communicatie en de rol van de gemeente bij de uitrol van 5G.

Landelijk beleid

Straling mag niet te hoog zijn

De Nederlandse Gezondheidsraad en Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) geven aan dat er geen bewijs is voor negatieve gezondheidseffecten door elektromagnetische velden van antennes en zendmasten. Voorwaarde is dat de blootstellinglimieten niet worden overschreden. Deze limieten zijn opgesteld door een onafhankelijke groep internationale wetenschappers de *Internationale Commissie voor Bescherming tegen Niet-Ioniserende Straling (ICNIRP)*. De Europese Unie beveelt de limieten aan haar lidstaten aan. Nederland hanteert de ICNIRP-limieten die beschermen tegen te veel opwarming door de energie van antennesignalen. De limieten bevatten uit voorzorg een ruime veiligheidsmarge om ook rekening te houden met kinderen en mensen met een zwakke gezondheid. Ze gelden voor de optelsom van de straling van alle antennes, en dus ook voor 5G.

De Gezondheidsraad schrijft in een advies uit september 2020 aan de Tweede Kamer dat een verband tussen blootstelling aan elektromagnetische velden van antennes en negatieve gezondheidseffecten niet is aangetoond en ook niet waarschijnlijk is. Tegelijk zijn negatieve gezondheidseffecten niet uit te sluiten. De Gezondheidsraad adviseert doorlopend onderzoek te blijven doen, onder andere naar 5G. Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden heeft een [eerste indruk](#) geschreven over het advies. Het kabinet kijkt nog op

welke manier ze een extra bijdrage kan leveren aan (internationaal) onderzoek dat zich richt op gezondheidseffecten van blootstelling aan elektromagnetische velden in de 26 GHz-band en op scenariostudies om de algehele blootstelling van individuen zichtbaar te maken. Op dit moment is nog niet te zeggen op welke termijn dit zal plaatsvinden. Het kabinet houdt de vinger aan de pols en blijft de nieuwste wetenschappelijke resultaten volgen. Mocht er uit onderzoek op enig moment blijken dat sprake is van nadelige gezondheidseffecten, dan zal het kabinet passende maatregelen treffen. De Rijksoverheid heeft een [infographic](#) gemaakt waarin wordt uitgelegd hoe het beleid rond straling en gezondheid is geregeld in Nederland.

Toezicht

Agentschap Telecom is de toezichthouder op het gebruik van elektromagnetische velden en meet daarom regelmatig de elektromagnetische straling. In de meeste gevallen meet het agentschap waarden die ver beneden de limieten liggen. Alle metingen zijn openbaar en staan in het [Antenneregister](#). Het agentschap toetst of de elektromagnetische straling onder de geldende blootstellingslimieten blijft. Deze blootstellingslimieten gelden voor de huidige generaties mobiele communicatie (2G, 3G, 4G) en ook voor 5G. Er worden ook metingen gedaan bij antennes die het 5G-signaal gebruiken.

Gemeentelijk beleid

Gemeente volgt landelijke lijn

Of het nu gaat om de elektromagnetische straling in een woning, in een school of op straat, de opgetelde straling van alle aanwezige zendapparaten mag niet te hoog zijn. Dit geldt ook voor de vijfde generatie mobiele communicatie. De gemeente en de landelijke overheid vinden dat technologische vernieuwing niet ten koste mag gaan van onze gezondheid. De gemeente ziet geen reden om te twifelen aan de deskundigheid van de Gezondheidsraad of een gerenommeerd instituut als ICNIRP en volgt daarom het landelijke beleid. De rechtbank heeft dit beleid [in 2020 bevestigd](#) in een rechtszaak tegen de Staat over de veiling van 5G-frequenties. Er loopt nog een hoger beroep. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet.

Andere visies op antennes en gezondheid

Andere visies

Sommige mensen zijn ervan overtuigd dat de gangbare wetenschappelijke inzichten over de risico's van elektromagnetische velden niet afdoende zijn. Zo circuleren er online video's waarin wordt gesteld dat straling onder de blootstellingslimieten schadelijk is voor de gezondheid. Verder zijn er verschillende oproepen geweest van wetenschappers en andere academici om de uitrol van 5G te stoppen. Daarin wordt meestal gesteld dat er niet gekeken is naar biologische effecten van straling op onze gezondheid en dat uit onderzoek is gebleken dat blootstelling aan elektromagnetische velden onder de blootstellingslimieten schadelijk is.

De Gezondheidsraad, de Wereldgezondheidsorganisatie, het RIVM en het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid [beoordelen alle beschikbare onderzoeken in samenhang](#). Zij komen tot de conclusie dat we draadloze apparatuur, waaronder antennes voor mobiele communicatie en die voor 5G, veilig kunnen gebruiken, zolang we ons houden aan de blootstellingslimieten.

Het Kennisplatform besteedt in een van haar teksten ook aandacht aan het verschil tussen een biologisch effect en een gezondheidseffect. Een biologisch effect hoeft namelijk geen gezondheidseffect te zijn. Een biologisch effect is pas schadelijk als het lichaam de veranderingen niet voldoende kan compenseren. Meer hierover leest u in [het artikel op de website van het Kennisplatform](#).

In een recent kort geding is [door de rechter](#) vastgesteld dat er geen aanwijzingen zijn dat de deskundigen waarop de Staat zijn beleid baseert, onzorgvuldig te werk zijn gegaan en geen oog hebben gehad voor kritiek op de introductie van 5G.

Rol gemeente bij antenneplaatsing

Rol van de gemeente

De gemeente bepaalt of er een omgevingsvergunning voor een vrijstaande zendmast wordt afgegeven. Hierbij gelden in elk geval de regels uit het bestemmingsplan. Voor (grote) vrijstaande zendmasten kan de gemeente via lokaal antennebeleid regels vaststellen.

Antennes op gebouwen mogen zonder vergunning worden geplaatst, zolang de antenne niet hoger is dan 5 meter. Dat is landelijke wetgeving. De verwachting is dat met 5G er op zeer drukke plekken meer kleine antennes bijkomen op bushokjes en straatmeubilair. Gemeenten moeten door een voorgenomen aanpassing in de Telecomwet meewerken als een telecombedrijf een kleine antenne wil plaatsen aan een verkeersbord of op een lantaarnpaal van de gemeente. Deze aanpassing komt voort uit Europese wetgeving die hoogwaardig breedbandinternet voor iedereen mogelijk wil maken. De verplichting gaat vanzelfsprekend gepaard met overleg tussen telecombedrijf en gemeente. Daarnaast kan de gemeente via het zogenaamde jaarlijkse plaatsingsplangesprek in gesprek gaan met telecoomaanbieders over voorgenomen vergunningsvrije antenneplaatsing. Zo houdt de gemeente zicht op de plaatsing van kleine antennes en heeft zij invloed op plaatsingskeuzes van vergunningsvrije antennes.

Een gemeente heeft geen invloed op het gebruik van een bepaalde frequentie, het aan- of uitzetten van 5G of het gebruik van een bepaalde antennteknik. Frequenties voor mobiele communicatie worden namelijk techniek-neutraal geveild en vergund door Agentschap Telecom. In het Antenneregister is te zien waar in Nederland 5G wordt aangeboden.

Small cells

Om op drukke plekken extra capaciteit te bieden kunnen daar in de toekomst kleine antennes (vaak [small cells](#) genoemd) geplaatst worden. Gemeenten zijn [wettelijk verplicht](#) om mee te werken aan redelijke verzoeken van aanbieders voor de plaatsing van small cells op gemeentelijke infrastructuur. **Onze gemeente heeft tot op heden nog geen dergelijk verzoek gehad.** Tot 2027 wordt [geen grootschalige plaatsing van small cells verwacht](#)(onderzoek Dialogic uit 2021).

Aansprakelijkheidsstelling

Wat betreft hoofdelijke aansprakelijkheidsstelling van gemeenteraadsleden of bestuurders geldt artikel 22 van de Gemeentewet. Daarin staat dat de leden van het gemeentebestuur en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging niet juridisch kunnen worden aangesproken naar aanleiding van wat zij in een raadsvergadering hebben gezegd of besloten. Het is in het belang van de (lokale) democratie dat alle argumenten vrij kunnen worden gedeeld, zodat er goede besluitvorming tot stand komt. Artikel 82 van de Gemeentewet regelt hetzelfde voor raadscommissies en artikel 83 voor bestuurscommissies zoals het Presidium. Een aansprakelijkheidsstelling vat de gemeente daarom op als een oproep om het beleid over antennes aan te passen en als een weergave van zorgen over 5G.

Nut mobiele communicatie

De gemeente vindt het belangrijk dat bedrijven, instellingen en inwoners gebruik kunnen maken van de (voordelen van) vijfde generatie mobiel internet, net zoals onze inwoners gebruik kunnen maken van 2G, 3G en 4G. Dat doen we met oog voor de volksgezondheid en een goede ruimtelijke inpassing. Dat u daar zorgen over heeft, blijkt duidelijk uit uw bericht. En mijn reactie neemt uw zorg wellicht niet weg, toch hoop ik dat mijn antwoord meer duidelijkheid geeft.

Meer informatie

Meer informatie over 5G vindt u op de [5G-webpagina](#) en in de factsheet '[Verschillen tussen 4G en 5G, antwoorden op veel gestelde vragen](#)' van het Antennebureau. Informatie van de Rijksoverheid over regels rondom antenneplaatsing vindt u op de webpagina '[Plaatsing antennes](#)' van het Antennebureau.

Meer informatie over straling en gezondheid vindt u op www.kennisplatform.nl.

Met vriendelijke groet,